

2010

Quickscan van 33 gemeenten

In samenwerking met Viziris,
CG-Raad, Bartiméus

Stichting Waarmerk drempelvrij.nl
29-11-2010

Inhoudsopgave

Aanleiding	3
1. Scanmethode	3
2. Resultaten	4
3. Conclusies	4
4. Aanbevelingen	5
5. Lijst van onderzochte gemeentesites	6

Colofon

Copyright

De richtlijnen en ijkpunten in dit rapport zijn overgenomen van de W3C's WCAG 1.0, <http://www.W3c.org/TR/WCAG10>

Dit rapport is uitgevoerd onder auspiciën van het Waarmerk drempelvrij.nl in samenwerking met Viziris, de CG Raad en Bartiméus

Copyright

© 2010 Stichting Waarmerk drempelvrij.nl

De informatie van deze Quicksan is geheel vrij te gebruiken mits met bronvermelding.

Disclaimer

Dit rapport is met de grootste zorg samengesteld. Ondanks de inspanning om juiste en up-to-date informatie te verstrekken, is dit geen garantie voor de inhoud, volledigheid, accurate en correcte inhoud van de informatie. Op geen enkele manier kan de auteur aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortkomt uit gebruik van informatie van deze Quicksan.

Aanleiding

Op 31 december 2010 moeten alle overheidswebsites, inclusief de gemeentewebsites, voldoen aan de door de overheid opgestelde Webrichtlijnen, aldus het Nationale Uitvoeringsprogramma Dienstverlening en E-overheid. Dit programma werd uitgevoerd onder auspiciën van de staatssecretaris en sinds het kabinet Rutte onder auspiciën van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

In het Algemeen Overleg van 10 maart 2010 van de Vaste Kamercommissie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties met demissionair Staatssecretaris Bijleveld is onder andere de voortgang van het NUP, waaronder de Webrichtlijnen, ter sprake gebracht. Door alle Kamerleden die het woord voerden, werd nadrukkelijk ingegaan op het onderwerp toegankelijkheid van de websites van gemeenten, mede naar aanleiding van de aanbieding een dag eerder van de Accessibility Monitor 2010 aan deze commissie door Viziris, CG-Raad en Bartiméus.

In de beantwoording van de vragen heeft de Staatssecretaris met de leden van de Vaste Kamercommissie onder andere afgesproken dat zij een minimumpakket formuleert binnen de doelstellingen van het NUP zodat aan de belangrijkste eisen van de Toegankelijkheid wordt voldaan voor 01-01-2011.

In een interview begin juni 2010 met de Stichting Accessibility heeft demissionair Staatssecretaris Bijleveld van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gezegd dat ze in zal grijpen met wetgeving als de overheid eind 2010 niet aan de normen voor toegankelijkheid voor websites voldoet. Het interview is te vinden op <http://www.youtube.com/watch?v=Lqjjh4ZZs-Q>.

Het eind van het jaar nadert en dat is voor de belangenorganisaties en het Waarmerk drempelvrij.nl reden om via een Quickscan van 33 gemeenten zicht te krijgen in de actuele stand van zaken van de toegankelijkheid. Dit onderzoek is bedoeld als eerste indicatie om de stand van de toegankelijkheid en conformiteit met de Webrichtlijnen van websites van gemeenten vast te stellen.

1. Scanmethode

Op basis van een indicatieve scan is door ervaren onderzoekers in een kort tijdbestek een scan uitgevoerd naar mogelijke toegankelijkheidsproblemen op de websites van gemeenten. In de scan zijn verschillende richtlijnen van de Webrichtlijnen zowel met een automatische tool als handmatig onderzocht.

Uitgangspunt voor de quickscan zijn de Webrichtlijnen van de Overheid. Er is gekeken naar een aantal van de prioriteit 1 ijkpunten, aangevuld met richtlijnen voor kwaliteit en toegankelijkheid. Door deze aanpak, die nauw aansluit bij de methodologie van de Accessibility Monitor 2010, is het effect van het Besluit Kwaliteit Rijksoverheidwebsites robuust gescand.

De scan geeft een betrouwbare indicatie van toegankelijkheidsproblemen. Als er daadwerkelijk inspectie uitgevoerd zou zijn, is een toename van het aantal problemen waarschijnlijker dan een afname.

2. Resultaten

De resultaten lijken in vergelijking met voorjaar 2010 te zijn verslechterd. Van de 33 onderzochte gemeenten voldoet er geen enkele aan de Webrichtlijnen.

Het is opvallend dat er anno 2010 nog steeds gemeenten zijn die achterhaalde technieken als frames op hun website gebruiken.

Geen enkele van de onderzochte gemeenten die multimedia gebruiken, hebben dit op de juiste toegankelijke manier geïmplementeerd.

Bijna 80% van de onderzochte gemeenten presenteert de informatie op de website in een deugdelijke koppenstructuur.

70% van de onderzochte websites heeft pagina's die niet bruikbaar zijn als programma-elementen zoals javascript worden uitgeschakeld.

45% van de onderzochte websites is niet zonder muis te bedienen.

88% van de onderzochte websites programmeert zijn webpagina's niet volgens de hiervoor geldende standaarden.

67% van de onderzochte gemeenten gebruikt geen eenvoudig leesbare URL's, deze zijn van belang voor de vindbaarheid in zoekmachines.

67% van de onderzochte gemeenten verzuimt een bruikbaar ALT attribuut (een tekstalternatief voor afbeeldingen) te gebruiken, essentieel voor navigatie en bruikbaarheid van een website voor blinden en (zeer) slechtzienden.

3. Conclusies

Er is niet alleen geen significante verbetering meetbaar maar er is zelfs sprake van een verslechtering. Een reden zou kunnen zijn dat meer gemeenten nieuwe functionaliteiten implementeren (zoals multimedia) die in eerdere onderzoeken nog niet aanwezig waren en nu ontoegankelijk geïmplementeerd zijn.

Het Rijksbesluit uit 2006 had in positieve zin een groot effect op de kwaliteit en toegankelijkheid van sites van de Rijksoverheid. De afspraken uit december 2008 rond het NUP, waarbij is afgesproken dat eind december 2010 sites van gemeenten aan dezelfde Webrichtlijnen zouden gaan voldoen, lijken tot geen enkel duidelijk meetbaar resultaat te hebben geleid.

Ook al blijkt uit het register van het Waarmerk drempelvrij.nl dat er enkele positieve voorbeelden zijn - 2 gemeenten en 1 gemeentelijke regelingenbank voldoen aan de Webrichtlijnen en 12, waarvan 4 waterschappen, voldoen aan de toegankelijkheid - het overgrote deel van de gemeentesites in Nederland voldoet volstrekt niet aan de eisen van toegankelijkheid, laat staan aan de totale set Webrichtlijnen. Dat betekent dat mensen met een beperking nog steeds geen toegang hebben tot de diensten en informatie die via de website wordt geleverd.

De huidige aanpak om de toegankelijkheid op gemeentelijk niveau voor 1 januari 2011 te realiseren, heeft onvoldoende resultaat opgeleverd voor een grote groep burgers die nu door onwil, onvermogen en onkunde systematisch worden uitgesloten en daarmee op achterstand worden geplaatst.

4. Aanbevelingen

Het belang van internetbenutting wordt door de Europese Unie en het Rijk stevig bevorderd. Het aanbieden van informatie, producten en diensten is gemeengoed geworden waar iedereen gebruik van moet kunnen maken.

Uit deze quickscan blijkt dat de gemeentelijke websites nog steeds niet toegankelijk zijn. 100% van de onderzochte websites hebben problemen met de minimale internationale toegankelijkheidseisen van prioriteit 1, waardoor mensen met een functiebeperking geen toegang hebben.

Deze uitslagen geven veel redenen om aanvullend onderzoek te doen en een totaalbeeld te krijgen over alle gemeenten. Het verdient dan ook de aanbeveling om op korte termijn een volledige Accessibility Monitor uit te voeren op alle ruim 400 gemeenten.

Om de toegankelijkheid in een tijd van bezuinigingsmaatregelen te realiseren, worden de onderstaande aanbevelingen gedaan.

Aanbeveling

De gemeenten dienen over te gaan tot een content management systeem voor alle gemeenten, dat met behoud van eigen huisstijl onafhankelijk aantoonbaar voldoet aan de Webrichtlijnen.

Voor de gemeenten dient er één aan- en uitbestedingstraject voor de benodigde webmodules voor alle gemeentesites te zijn - een toolkit met applicaties.

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties dient de voortgang van de gemeenten onafhankelijk te monitoren op het gebied van de internettoegankelijkheid en dient tweejaarlijks op grond van de rapportage de Tweede Kamer te informeren.

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties dient over te gaan tot wetgeving zodat voor 2014 alle gemeenten verplicht zijn om aantoonbaar te voldoen aan de Webrichtlijnen.

5. Lijst van onderzochte gemeentesites

www.alkmaar.nl
www.almere.nl
www.amersfoort.nl
www.amsterdam.nl
www.apeldoorn.nl
www.arnhem.nl
www.assen.nl
www.bergenopzoom.nl
www.coevorden.nl
www.denhaag.nl
www.dronten.nl
www.dordrecht.nl
www.eindhoven.nl
www.enschede.nl
gemeente.groningen.nl/
www.groetegast.nl
www.haarlem.nl
www.heerenveen.nl
www.hoogeveen.nl
www.kapelle.nl
www.leeuwarden.nl
www.lelystad.nl
www.maastricht.nl
www.noordoostpolder.nl
www.middelburg.nl
www.rotterdam.nl
www.denbosch.nl
www.terneuzen.nl
www.utrecht.nl
www.venlo.nl
www.weert.nl
www.zeist.nl
www.zwolle.nl

Waarmerk drempelvrij.nl

Het Waarmerk drempelvrij.nl is het kwaliteitsmerk waarmee toegankelijke websites in Nederland worden aangeduid. Wanneer een website voldoet aan de eisen van de Stichting Waarmerk drempelvrij.nl mag deze site het waarmerk (een groen logo) dragen.

De Stichting Waarmerk drempelvrij.nl heeft als doel de toegankelijkheid van Nederlandse websites te bevorderen voor iedereen, inclusief mensen met een functiebeperking en senioren. Hiervoor is een transparante regeling met logo's en heldere normen opgezet die door de Stichting wordt beheerd.

Waarom een website toegankelijk maken?

Door een website volgens (internationale) normen te bouwen is de site ook bruikbaar voor mensen met een functiebeperking.

Motorisch gehandicapten die geen muis vast kunnen houden, kunnen een website dan met het toetsenbord bedienen.

Blinden kunnen werken met apparatuur, die de tekst op het scherm voorleest. Er zijn brailleleesregels die de informatie in braille weergeven.

Er is software die zowel tekst als afbeeldingen kan vergroten tot zelfs 32 keer de originele grootte.

Ook is de software die spraak herkent ver gevorderd.

Er zijn browsers ontwikkeld die volledig spraakgestuurd zijn.

Daarnaast zijn er ook tal van economische redenen om een website toegankelijk te maken. Een toegankelijke website die voldoet aan de eisen voor het Waarmerk drempelvrij.nl (prioriteit 1 of 2 ijkpunten van de Web Content Accessibility Guidelines (WCAG 1.0), de internationale standaard voor toegankelijkheid, of aan alle Webrichtlijnen) biedt veel voordelen.

Voordelen van een toegankelijke website

- ✓ Betere toegankelijkheid voor mensen met een beperking en senioren
- ✓ De site is ook zichtbaar in de meeste andere browsers (dus geen extra kosten)
- ✓ Multimodaliteit: de site is zonder aanpassingen te zien op PC, telefoon, pda, webtv, etc.
- ✓ Multiplatform ondersteuning: de site werkt op alle platforms (Windows, Linux, etc.)
- ✓ Snellere laadtijden en minder serverbelasting
- ✓ Betere bereikbaarheid bij zware belasting van de site bij calamiteiten of bijzondere gebeurtenissen
- ✓ Internationale aansluiting bij wetgeving en richtlijnen

2010

In samenwerking met

Chronisch zieken en Gehandicapten Raad Nederland

Onder auspiciën van

drempelvrij.nl

In samenwerking met Viziris,
CG-Raad, Bartiméus

Stichting Waarmerk drempelvrij.nl